

آشنایی با ارزشیابی طرح های پژوهشی اثرگذار

دکتر پروانه رحیمی مقدم
گروه ترجمان دانش
دانشگاه علوم پزشکی ایران

KTEC, IUMS

تعریف اثر پژوهش

✓ سهم قابل اندازه گیری پژوهش در

← جامعه

← فرهنگ

← امنیت ملی

← اقتصاد

← سیاست های عمومی

← بهداشت محیط زیست

← کیفیت زندگی

در سطح فراتر از دانشگاه

✓ به بیان دیگر:

← اثر بر روی تغییر و یا ایجاد منفعت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاست‌ها و خدمات عمومی، سلامت، محیط و کیفیت زندگی فراتر از دانشگاه

اهمیت اثرات پژوهش

✓ اندازه‌گیری و بررسی اثرات پژوهش‌های سلامت در محدوده‌های فراتر از دانشگاه و دانشگاهیان، مدت‌هاست مورد توجه کشورها قرار گرفته است.

✓ سؤال برخی از کشورها این است که **هزینه صرف‌شده برای انجام پژوهش** چه فایده‌ای داشته است

✓ برای برخی دیگر از کشورها چالش اصلی، **کمبود هزینه‌های پژوهش** است و نیاز دارند برای افزایش بودجه پژوهش، نشان دهند که انجام پژوهش فوایدی داشته است.

✓ در هر حال، علت این اهمیت روزافزون هر چه باشد، اندازه‌گیری اثرات پژوهش با چالش‌هایی همراه است.

اثر پژوهش چیست؟

چالش های ارزشیابی اثرگذاری پژوهش

(1) انتساب اثر

← عدم توانایی انتساب اثر ایجاد شده به پژوهش انجام شده

(2) زمانبر بودن

← طولانی بودن زمان لازم جهت ایجاد اثر از پژوهش های انجام شده

(3) خلاف واقع یا حقیقت جایگزین

← عدم توانایی پیش بینی شرایط در صورت عدم انجام پژوهش

← سوال: اگر پژوهش انجام نمی شد چه اتفاقی رخ می داد؟

(4) اصطلاحات معنی دار

← عدم قابلیت اندازه گیری تاثیرات ایجاد شده ناشی از پژوهش به صورت کمی به خصوص در موارد اثرات اجتماعی

اهداف افزایش اثرات پژوهش

(1) حمایت طلبی: اثبات فواید حمایت از پژوهش، افزایش درک از پژوهش و فرایندهای آن، در سیاست‌گذاران و جامعه به منظور تغییر سیاست‌ها و رفتار ایشان.

(2) پاسخگویی: نشان دادن اینکه بودجه پژوهش به صورت کارا و اثربخش مصرف شده است و پژوهشگران و نظام پژوهشی را مورد سؤال قرار می‌دهد.

(3) تخصیص منابع: تعیین این موضوع که در آینده در کدام قسمت پژوهش سرمایه‌گذاری شود که بهترین استفاده از منابع محدود موجود انجام پذیرد.

(4) تحلیل: درک این موضوع که چگونه و چرا پژوهش اثربخش است و چگونه می‌توان آن را بهتر حمایت نمود، با هدف تولید شواهد برای سیاست‌گذاری‌های پژوهشی.

محورهای پژوهشی اثر گذار

- 1) اثر گذار بر تصمیم‌گیری
- 2) اثر گذار بر وضعیت سلامت
- 3) اثر گذار بر مولفه‌های موثر بر سلامت
- 4) اثر گذار بر ارائه خدمات
- 5) اثر گذار بر حوزه آموزش
- 6) اثر گذار بر اقتصاد

محور پژوهش اثر گذار بر تصمیم گیری

- ✓ شامل طرح های تحقیقاتی مصوب دانشگاه می باشد که منجر به اصلاح تصمیم گیری و یا ابلاغ تصمیمات جدید شده است.
- ✓ استفاده از پژوهش های سفارش محور توسط سازمان سفارش دهنده
- ✓ ابلاغ راهنماهای بالینی / بهداشت عمومی / ابزار کمک تصمیم گیری

محور پژوهش اثر گذار بر تصمیم گیری

تعریف	نوع اثر
سازمان تصمیم گیر برای انجام پژوهش، منابع مالی اختصاص داده است.	انجام پژوهش به سفارش سازمان تصمیم گیر
محتوی آموزشی برای سیاستگذاران و مدیران (مانند: ارزیابی فناوری سلامت، خلاصه سیاستی، اسناد سیاستی، دستورالعمل ها و یا مصوبات سازمان های تصمیم گیر)	تولید مستندات کمک به تصمیم گیری در سطوح بین المللی، ملی و استانی
محتوی آموزشی برای ارائه دهندگان (مانند: راهنمای های بالینی و بهداشت عمومی)	
محتوی آموزشی برای بیماران (ابزار کمک تصمیم بیماران)	
محتوی آموزشی برای مردم و دانشجویان	

محور پژوهش اثر گذار بر تصمیم‌گیری

مثال :

- تدوین شیوه‌نامه مراقبت از کودکان بدون مراقب (ابلاغ شده به دفاتر سازمان بهزیستی در کل کشور)
- ابلاغ راهنمای بالینی بومی فشارخون به دانشگاه‌ها / معاونت‌های مرتبط با امضای معاون درمان
- ابلاغ بسته آموزش، مشاوره و نظارت بر اجرای طرح‌های پیشگیری از مصدومیت‌ها در نوجوانان و مدارس از طرف مدیر کل دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس به ذینفعان
- آسیب‌شناسی معضل جوانی جمعیت و تبیین مداخلات منجر به اصلاح آن (طرح سفارش محور)
- ارائه راه‌کارهای عملیاتی جهت ارتقای ایمنی ترافیکی و کاهش مرگ و ناتوانی ناشی از سوانح ترافیکی در ایران (طرح سفارش محور)

محور پژوهش اثر گذار بر وضعیت سلامت

- ✓ طرح های تحقیقاتی اثر گذار بر شامل طرح های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که منجر به **تغییر در وضعیت سلامت مردم** شده است.
- ✓ مصادیق تغییر در سلامت مانند **تغییر در شیوع و یا بروز بیماری، تغییر کیفیت زندگی و یا افزایش طول عمر** می باشد که می تواند از طریق بهبود فرآیند پیشگیری، درمان و بازتوانی ایجاد شود.

اثرات سلامتی می تواند از مسیرهای زیر ایجاد گردد:

- ✓ اجرای مداخلات اثربخش در سطح جامعه برای پیشگیری از ابتلا به بیماری
- ✓ اثر بر رفتار مردم و اثر بر رفتار بیماران
- ✓ تشخیص ارزان تر، سریع تر، دقیق تر / تعیین ایمنی زایی و تشخیص ایمنی
- ✓ مدیریت مناسب تر بیماران بستری
- ✓ اجرای روش های درمانی و یا حمایتی اثربخش
- ✓ شناسایی گروه های پرخطر برای ابتلا به بیماری و اعمال مداخلات مناسب

محور پژوهش اثر گذار بر وضعیت سلامت

مثال :

- بررسی تاثیر استفاده از راهنمای بالینی بومی فشارخون در کنترل این بیماری در سطوح مختلف
  - در سطح شهرستان
  - در سطح استان
  - در سطح ملی
- بررسی نتایج حاصل از اجرای طرح های پیشگیری از مصدومیت ها در نوجوانان و مدارس در سطوح مختلف و از جهات متفاوت (کاهش مصدومیت، افزایش کیفیت زندگی، ارتقاء تحصیلی...)
- بررسی نتایج حاصل از غربالگری بیماریهای قلبی عروقی در کاهش بار بیماریها
- بررسی نتایج حاصل از استفاده رادیو داروهای تشخیصی در درمان بیماریهای خاص و صعب العلاج
- ارزیابی مداخلات آموزشی بهداشت دهان مبتنی بر مدرسه جهت ارتقاء سلامت دهان در دانش آموزان استان ....

محور پژوهش اثر گذار بر مولفه های موثر بر سلامت

✓ شامل طرحهای تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که منجر به تغییر در مولفه های موثر بر سلامت (اجتماعی، فرهنگی، محیطی و ...) شده است.

مصادیق تغییر در مولفه های موثر بر سلامت مانند:

- ✓ کاهش عوامل خطر
- ✓ افزایش تامین عدالت در سلامت
- ✓ کاهش آسیب های اجتماعی
- ✓ تغییر عوامل محیطی مانند کاهش آلاینده های محیطی
- ✓ افزایش امنیت غذایی
- ✓ افزایش سواد سلامت
- ✓ کاهش مخاطرات شغلی
- ✓ اشتغال زایی و به کارگیری نیروی انسانی

محور پژوهش اثر گذار بر مولفه های موثر بر سلامت

مثال :

- بررسی اثرات ناشی از کنترل ریزگردها در کاهش بیماری های تنفسی (کنترل آلاینده ها)
- بررسی تاثیر تکمیل زنجیره پژوهش و فناوری گیاهان دارویی با رویکرد اشتغال زایی
- بررسی تاثیر رصد سلامت اجتماعی در کنترل عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
- بررسی تاثیر تطبیق محیط خانه بر وضعیت سلامت افراد دارای ناتوانی
- بررسی تاثیر کنترل مولفه های اجتماعی موثر بر سلامت در تامین عدالت در سلامت
- بررسی تاثیر برنامه آموزشی ابلاغ شده تحت عنوان انتخاب غذای سالم بر عملکرد تغذیه ای خانوارهای کم برخوردار در راستای بهبود وضعیت امنیت غذایی

محور پژوهش اثر گذار بر مولفه های موثر بر ارائه خدمات

✓ شامل طرحهای تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که منجر به بهبود کیفیت ارائه خدمات سلامتی شده است.

مصادیق تغییر در کیفیت ارائه خدمات سلامتی مانند

✓ افزایش مقبولیت

✓ دسترسی

✓ مناسبت

✓ اثربخشی

✓ کارایی

✓ ایمنی

محور پژوهش اثر گذار بر ارائه خدمات

مثال :

- بررسی اثرات توسعه نرم افزار تحت وب دیجیتال در آزمایشگاه‌های پاتولوژی بر تسریع دریافت جواب توسط مراجعین
- بررسی طراحی و پیاده‌سازی پلت فرم توانبخشی از راه دور بر ارائه خدمات مقبول، در دسترس جهت بیماران اسکلتی عضلانی
- بررسی تاثیر شناسایی معیارهای کلیدی در انتخاب مناسب‌ترین شرکت بیمه تکمیلی به منظور ارائه خدمات بیمه‌ای سریع، قابل قبول و کارآمد
- تاثیر ساخت کیت Rapid تشخیص کرونا بر ارائه خدمات بهتر تشخیصی/ درمانی کووید
- تاثیر درمان رمدسیویر بر دوره بستری بیمارستانی بیماران کووید

محور پژوهش اثر گذار بر حوزه آموزش

✓ شامل طرحهای تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که منجر به بهبود آموزش در حوزه سلامت شده است.

مصادیق تغییر در حوزه آموزش مانند

✓ تغییر در کوریکولوم آموزشی

✓ تعریف رشته های جدید

✓ اصلاح فرآیندهای آموزشی

مثال :

- تدوین و ابلاغ رشته جدید بهداشت روان با رویکرد سلامت روان مثبت در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا
- تغییر و ابلاغ کوریکولومهای آموزشی مربوط به رشته تخصصی طب سنتی
- بررسی تاثیر استفاده از فرآیندهای دیجیتال در آموزش بهیاران شاغل در استان ...

محور پژوهش اثر گذار بر اقتصاد

✓ شامل طرحهای تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که منجر به اثرات اقتصادی شامل درآمدزایی و افزایش کارایی شده است.

اثرات اقتصادی شامل درآمدزایی و افزایش کارایی از مسیرهای زیر:

✓ تولید محصول یا خدمات قابل فروش جدید

✓ بهینه نمودن کالا و یا محصول قبلی (افزایش کیفیت و یا کاهش هزینه تولید)

✓ ایجاد کارآفرینی دانش بنیان

✓ اجرای مداخلات مبتنی بر شواهدی که منجر به کاهش تعداد روزهای از دست رفته

کار به علت بیماری یا ناتوانی (بستری در منزل و یا بیمارستان) گردد

✓ اجرای مداخلات مبتنی بر شواهدی که منجر به کاهش هزینه‌های مستقیم بیماران

و نظام سلامت گردد.

سطح اثر گذاری پژوهش

- در سطح **دانشگاه** (تا ۵ امتیاز)
- ایجاد اثر در محدوده جغرافیایی تحت پوشش دانشگاه
- در سطح **استان** (تا ۲۰ امتیاز)
- ایجاد اثر تنها در یک استان
- در سطح **ملی** (تا ۱۰۰ امتیاز)
- ایجاد اثر در بیش از یک استان تا تمام کشور

۷ کمیته تخصصی مسؤل داوری

(1) علوم بالینی

(2) علوم دارویی

(3) فناوری

(4) علوم پایه

(5) علوم بهداشتی

(6) سلامت عمومی

(7) HSR (Health Services Research)

شناسایی ۱۶۷ طرح اثرگذار پژوهش در فرآیند ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی

خبرگزاری ایسنا در تاریخ ۲۳ آبان ماه ۱۴۰۱

✓ امسال برای شاخص تاثیرگذاری پژوهش در دانشگاه‌های علوم پزشکی ۵۰۰ امتیاز در نظر گرفته شده است

✓ این محور ابتدا در ارزشیابی سال ۱۳۹۹ دانشگاه‌های علوم پزشکی به صورت پایلوت در ۱۸ دانشگاه شامل تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی تیپ یک و هشت دانشگاه علوم پزشکی از تیپ دو و سه مورد سنجش قرار گرفت.

✓ تعداد ۴۰۲ طرح اثرگذار توسط دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در سامانه جامع ارزشیابی بارگذاری شده است که از این تعداد پس از بررسی‌های انجام شده تعداد ۱۶۷ طرح اثرگذار واجد شرایط جهت داوری در کمیته‌های تخصصی هستند.

✓ برای اجرای این ارزشیابی تعداد ۷ کمیته تخصصی مسئولیت داوری و امتیازدهی به طرح‌های اثرگذار را بر عهده دارند، اظهار کرد: در کمیته‌های علوم‌بالینی ۲۲ طرح، علوم دارویی ۲۲ طرح، فناوری ۲۶ طرح، علوم پایه ۳۳ طرح، علوم بهداشتی ۳۲ طرح و سلامت عمومی ۳۲ طرح مورد ارزیابی قرار گرفت.

✓ در مراکز تحقیقاتی دانشگاه‌های علوم پزشکی تعداد ۲۲۰ طرح اثرگذار از ۶۵ مرکز با ردیف مستقل بودجه و ۲۴۹ مرکز با فعالیت بیش از ۱۰ سال دریافت شده است.

Ktru.iums.ac.ir

← → ↻ 🏠 🔒 ktru.iums.ac.ir 📄 ☆ 🌐 🇬🇧 🛠️ 📱

🔍 Chrome 📧 Inbox | Parvaneh Ra... 🗣️ مرکز روانشناسی و مشاوره... 🖨️ Dr. M. A. Sanjari | A... 🛒 پیگیری خرید 🌐 https://webmail.iu... 📺 K1... دمپایی حمام نیکتا مدل

🌐 English ▾

گروه ترجمان، تبادل و تجاری سازی
دانش
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

ورود | 📷 📘 🐦 | 🔍

اخبار پایگاه درباره ما ▾ فرم ها و دستورالعمل ها ▾ اسلایدها و مطالب آموزشی ▾ تماس با ما جستجو

فرم ها

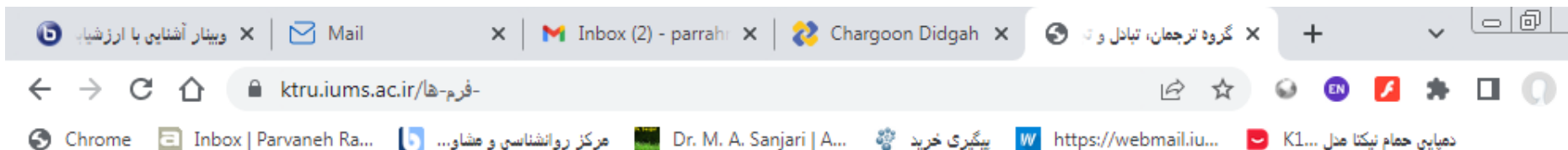
دستورالعمل ها

گروه ترجمان، تبادل و تجاری سازی دانش (KTEC)

بیشتر بدانیم

Ktru.iums.ac.ir

English

گروه ترجمان، تبادل و تجاری سازی
دانش

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

ورود

اخبار پایگاه درباره ما فرم ها و دستورالعمل ها اسلایدها و مطالب آموزشی تماس با ما جستجو

صفحه اصلی / فرم ها و دستورالعمل ها / فرم ها

۱- فرم ارسال پیام پژوهش برای پایگاه نتایج پژوهش های سلامت کشور

۲- فرم ارسال مستندات طرح های تحقیقاتی اثر گذار

۳- فرم ارسال خلاصه های سیاستی و رسانه ها (فیلم، بروشور و . . .) منتج از طرح های تحقیقاتی

۴- فرم برگزاری جلسات کارگزاری دانش

صفحه اصلی / ارسال خلاصه های سیاستی و رسانه ها

قابل توجه پژوهشگران گرامی: گروه ترجمان دانش دانشگاه علوم پزشکی ایران خلاصه های سیاستی و رسانه ها (فیلم، بروشور و . . .) منتج از طرح های پژوهشی را گردآوری و برای بررسی در ارزشیابی سالانه دانشگاه به معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ارسال می نماید. بنابراین از جنابعالی درخواست می شود در صورتی که طرح تحقیقاتی شما منجر به تولید خلاصه سیاستی، فیلم، بروشور و . . . در راستای انتشار یافته های حاصل از پژوهش دانشگاه شده است، فرم زیر را تکمیل فرمایید. لازم به ذکر است که تاریخ تصویب طرح تحقیقاتی محدودیت نداشته و می تواند مربوط به هر سالی باشد، اما حصول انتقال و ترجمان دانش باید در سال ۱۴۰۱ تولید شده باشد.

۳

گام شماره ۳

۲

گام شماره ۲

۱

گام شماره ۱

نام و نام خانوادگی مجری اصلی طرح:

نام و نام خانوادگی همکاران:

مرتبه علمی (برای اعضای هیات علمی):

دانشکده و گروه آموزشی / مرکز تحقیقاتی:

با توجه به طرح تحقیقاتی مورد نظر، تنها یکی از دو مورد (۱- دانشکده و گروه آموزشی ۲- مرکز تحقیقاتی) را نام ببرید.

تلفن محل کار:

تلفن همراه:

Email:

